

Anonymizovaná verze

Překlad

C-265/20 – 1

Věc C-265/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

15. června 2020

Předkládající soud:

Hof van beroep Antwerpen (Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

24. března 2020

Navrhovatel v řízení o opravném prostředku:

FN

Odpůrci v řízení o opravném prostředku:

Universiteit Antwerpen

Vlaamse Autonome Hogeschool Hogere Zeevaartschool

PB

ZK

NG

ZN

UM

Hof van beroep

Antverpy

Rozsudek

senát B7M

v občanskoprávních věcech

... [omissis]

FN, advokát

bytem v 2000 Antverpy, ... [omissis]

- navrhovatel v řízení o opravném prostředku,
- na jednání dne 25. února 2020 přítomen osobně za asistence [advokátů] ... [omissis];

proti rozsudku senátu AB8 Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen (soud prvního stupně v Antverpách, oddělení Antverpy) ze dne 24. ledna 2018 ... [omissis]

proti:

1. UNIVERSITEIT ANTWERPEN

se sídlem v 2000 Antverpy, ... [omissis]

... [omissis]

2. VLAAMSE AUTONOME HOGESCHOOL HOGERE ZEEVAARTSCHOOL

se sídlem v 2030 Antverpy, ... [omissis]

... [omissis]

3. PB, ... [omissis]

bytem v 2060 Antverpy, ... [omissis]

4. ZK, ... [omissis]

bytem v 2018 Antverpy, ... [omissis]

5. NG, ... [omissis]

bytem v 2040 Antverpy, ... [omissis]

ZN, ... [omissis]

bytem v 3150 Haacht, ... [omissis]

7. UM, ... [omissis]

bytem v 2570 Duffel, ... [omissis]

- odpůrci v řízení o opravném prostředku,
- právní zástupci: [advokáti] ... [omissis];

* * *

1. Skutkový stav

Skutkový stav byl podrobně vyložen v napadeném rozsudku, na nějž soud tímto odkazuje.

Ve stručnosti se spor týká žaloby na náhradu škody podanou FN (navrhovatel) z důvodu údajně neoprávněného ukončení jeho zaměstnání jako vysokoškolského učitele na Universitát Antwerpen (odpůrkyně pod bodem 1, dále jen „UA“). FN tvrdí, že se jedná o skrytou sankci za to, že nesouhlasil se sloučením jeho odborné oblasti, námořního a dopravního práva, a stěžoval si na své postavení. Má za to, že pracoval za nejistých pracovních podmínek, což mimo jiné porušuje unijní právo.

Za dobu 20 let absolvoval FN akademickou kariéru, která se skládá zhruba z 20 po sobě následujících pracovních poměrů na dobu určitou a na částečný úvazek. Byl zaměstnán na fakultě „Právo a aplikované ekonomické vědy“ (dále jen „TEW“). FN tvrdí, že jiní kolegové se srovnatelnými činnostmi naopak byli statutárně jmenováni natrvalo a na plný úvazek.

Akademická kariéra FN probíhala takto:

Organizace	Datum nástupu	Funkce	Pracovní úvazek v procentech
UFSIA	1. 1. 1990	Asistent	50
UFSIA	1. 1. 1992	Asistent	50
UFSIA	1. 2. 1994	Asistent	50
UFSIA	1. 2. 1995	Doktorand/asistent	50
UIA	1. 1. 1995	Docent	10
UFSIA	1. 2. 1997	Doktorand/asistent	30
UIA	1. 10. 1997	Docent	10
UIA	1. 2. 1998	Vědecký zaměstnanec	10
UFSIA	15. 3. 1998	Vědecký zaměstnanec	50
UFSIA	1. 4. 1998	Docent	10
UIA	1. 10. 1998	Docent	10

UIA	22. 2. 1999	Vědecký zaměstnanec	75
UFSIA	1. 10. 2001	Docent	10
UFSIA	1. 10. 2003	Vedoucí docent	20
UFSIA	1. 10. 2004	Vedoucí docent	40
UFSIA	1. 10. 2004	Vedoucí docent	30
UA – TEW	1. 10. 2007	Vedoucí docent	50
UA - právo	1. 10. 2007	Vedoucí docent	10
UA – TEW	1. 10. 2008	Vysokoškolský učitel	50
UA - „právo“	1. 10. 2008	Vysokoškolský učitel	10

Při prodloužení jeho zaměstnání v roce 2009 byl navržen pracovní úvazek v rozsahu 15 % pro TEW a 5 % pro „právo“, zatímco dříve činil rozsah tohoto pracovního úvazku 50 % resp. 10 % a rozsah výukové činnosti se snížil ze 165 hodin na 135 hodin.

FN opírá svůj nárok o článek 1382 a následující Zivlgesetzbuch (občanský zákoník) (mimosmluvní odpovědnost). Podpůrně namítá protiprávní výpověď.

Hogere Zeevaartschool (Vyšší odborná škola námořní, odpůrkyně pod bodem 2) se měla spolupodílet na nesprávném postupu UA. NG (odpůrce pod bodem 5) byl vedoucím na Hogere Zeevaartschool.

PB (odpůrce pod bodem 3) byl rektorem. ZK (odpůrce pod bodem 4) byl zástupcem rektora. ZN a UM (odpůrci pod bodem 6 a 7) pracovali na pozici děkana.

2. Napadené rozhodnutí

Podle napadeného rozsudku je žaloba FN podaná na UA a Hogere Zeevaartschool přípustná, avšak neopodstatněná. Žaloba podaná na ostatní odpůrce byla zamítnuta jako nepřípustná. FN byla uložena úhrada nákladů řízení.

3. Návrhová žádání v odvolání

FN svým opravným prostředkem (ve stručnosti) navrhuje, aby byl napadený rozsudek zrušen a původní žaloba byla novým rozhodnutím prohlášena za přípustnou a opodstatněnou, aby odpůrcům byla společně nebo alespoň jako solidárním dlužníkům uložena náhrada škody ve výši předběžně 1 EUR, aby bylo ustanoveno kolegium tří soudních znalců, které vyčíslí hmotnou a nehmotnou škodu, a aby odpůrcům byla uložena úhrada nákladů řízení.

Pro případ, že oprávněnému prostředku nebude přímo vyhověno, navrhuje FN, aby Soudnímu dvoru byla před rozhodnutím ve věci předložena následující otázka k rozhodnutí o předběžné otázce:

„Brání směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, směrnice Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS a obecný zákaz diskriminace zakotvený v unijním právu veřejnoprávní vysoké škole v tom, aby vnitrostátní právní úpravu, podle níž musí být nezávislý akademický personál zaměstnaný na plný úvazek jmenován natrvalo a personál zaměstnaný na částečný úvazek buď „jmenován“ nebo „zaměstnán na dobu určitou, kterou lze prodlužovat, v trvání nejvýše šesti let“, vykládala a používala v tom smyslu, že

1. vysokoškolský učitel pověřený pevnými výukovými úkoly, výzkumnou činností, vedením vědeckého institutu a sociálními službami smí být s odvoláním na „smluvní volnost“ zaměstnáván po dobu 20 let formou zhruba 20 po sobě následujících smluv na částečný úvazek s krátkou dobou platnosti a statutárních pracovních poměrů v trvání jednoho až tří let, zatímco všichni jeho kolegové se srovnatelnými činnostmi byli jmenováni natrvalo a na plný úvazek?

2. tato vysoká škola ve svém služebním řádu smí stanovit pouze obecnou minimální hranici v podobě míry zaměstnání v rozsahu 50 %, které musí být dosaženo, aby přicházelo do úvahy trvalé jmenování, nestanoví ale žádné kritérium, na jehož základě získají zaměstnanci pracující na částečný úvazek v rozsahu 50 % a více trvalé jmenování resp. pracovní poměr na dobu určitou?

3. tato vysoká škola smí vysokoškolského učitele pověřeného akademickými činnostmi spadajícími do pevných, strukturálních aktivit vysoké školy zaměstnat na dobu určitou, a sice nikoliv na po sobě jdoucí období v trvání celkem šesti let, nýbrž během celé jeho profesní kariéry na po sobě jdoucí krátká období, z nichž každé trvá nejvýše šest let, zejména na období v trvání jednoho roku nebo tří let?

4. tato vysoká škola může vysokoškolskému učiteli zaměstnanému na částečný úvazek s odvoláním na neomezenou „normativní volnost“ přidělit procento pracovního úvazku, aniž by musela stanovit objektivní kritéria nebo provést objektivní měření pracovního vytížení?

5. tato vysoká škola může vysokoškolskému učiteli zaměstnanému na dobu určitou a na částečný úvazek, s nímž bylo po dobu 20 let nakládáno zjevně svévolně a diskriminujícím způsobem a kterému s odvoláním na „smluvní volnost“ vysoká škola náhle pracovní poměr neprodlouží, upřít právo domáhat se zneužívající povahy podmínek zaměstnání, které mu byly v minulosti jednostranně vnuceny, s odůvodněním, že tyto podmínky plněním jemu přidělených úkolů takřkajíc „akceptoval“ a tím ztratil ochranu, kterou poskytuje unijní právo?“

... [omissis] [návrh týkající se nákladů řízení]

Odpůrci uvedení pod body 1, 3, 4, 6 a 7 navrhují, aby byl opravný prostředek podaný FN zamítnut jako neopodstatněný a FN byla uložena úhrada nákladů řízení.

Odpůrci uvedení pod body 2 a 5 navrhují, aby byl opravný prostředek zamítnut jako neopodstatněný a FN byla uložena úhrada nákladů řízení. Každý z nich podává vzájemný opravný prostředek a požadují náhradu škody ve výši 2 000 eur pro každého z účastníků z důvodu zneužívajícího a lehkomyšlného podání opravného prostředku.

4. Analýza

4.1. Přípustnost

... [omissis] Opravný prostředek je ... [omissis] přípustný.

4.2. Vyloučení [návrhu a procesních materiálů z jednání]

... [omissis] [N]eexistují žádné důvody pro vyloučení těchto materiálů [a tohoto návrhu] z jednání.

4.3. Opodstatněnost

Mezi účastníky řízení je nesporné, že pracovní poměry FN jsou statutární.

FM mimo jiné tvrdí, že se jedná o diskriminaci a porušení unijního práva. Odkazuje na směrnici Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, směrnicí Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, na zákaz diskriminace, jakož i na článek 91 univerzitního výnosu ze dne 12. června 1991.

Ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené dne 18. března 1999, která je přílohou směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, stanoví:

„1. Pokud jde o pracovní podmínky, nesmí být se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou zacházeno méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že mají pracovní smlouvu nebo pracovní poměr na dobu určitou, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody“.

Je nesporné, že se FN může vůči odpůrcům uvedeným pod body 1, 3, 4, 6 a 7 odvolávat na ustanovení 4 této rámcové dohody... [omissis].

Ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody o částečném pracovním úvazku, která je obsahem přílohy směrnice Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, zní následovně:

„1. Pokud jde o pracovní podmínky, nesmí být se zaměstnanci na částečný úvazek zacházeno méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci na plný úvazek pouze z toho důvodu, že pracují na částečný úvazek, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody.“

Účastníci řízení nevedou ani spor o to, že se dotčený spor řídí článkem 91 (původní znění) Decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (výnos ze dne 12. června 1991 o univerzitách vlámského společenství, dále jen „univerzitní výnos“). Článek 91 (původní znění) univerzitního výnosu stanoví:

„Člen nezávislého akademického personálu zaměstnaný na plný úvazek je jmenován. Člen nezávislého akademického personálu zaměstnaný na částečný úvazek může být buď jmenován nebo zaměstnán na dobu určitou, kterou lze prodlužovat, v trvání nejvýše šesti let.“

Statuut zelfstandig academisch personeel (služební řád pro nezávislý akademický personál, dále jen „služební řád ZAP“) stanoví ve svém článku 7, že od pracovního úvazku 50 % a více je možné trvalé jmenování. Žádná další kritéria nebyla stanovena.

FN měl po určitou dobu pracovní úvazek 50 %, nikdy však nezískal trvalé jmenování.

Podle názoru FN není způsob, jímž UA uplatňuje článek 91 (původní znění) univerzitního výnosu, slučitelný s výše uvedenými evropskými ustanoveními. Z tohoto důvodu je nutno vyjasnit, zda je článek 91 univerzitního výnosu v souladu s výše uvedenými směrnici a rámcovými dohodami.

Pro rozhodnutí o tomto sporu je zapotřebí předchozí výklad ustanovení práva Společenství, a sice ohledně slučitelnosti článku 91 univerzitního výnosu, a vzhledem k tomu, že se Soudní dvůr Evropské unie dosud nevyjádřil k otázce, jak má být vykládáno dotčené ustanovení 4 bod 1 rámcových dohod směrnice 1999/70/ES a 97/81/ES ve spojení s článkem 91 univerzitního výnosu a zvláštními okolnostmi sporu v projednávané věci, je nezbytné předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru Evropské unie.

Soud nicméně považuje za vhodné upravit formulaci otázky navržené FN, která je uvedena ve výrokové části tohoto rozsudku.

... [omissis] [výzva některým účastníkům řízení k doložení určitých podkladů]

5. Usnesení

... [omissis]

Před dalším rozhodnutím se Soudnímu dvoru Evropské unie na základě článku 234 Smlouvy o ES předkládá následující předběžná otázka s žádostí o rozhodnutí:

„Musí být ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, která je přílohou směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, a ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody o částečném pracovním úvazku, která je přílohou směrnice Rady 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o Rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby vysoké škole bylo umožněno, na základě vnitrostátního ustanovení (článek 91 univerzitního výnosu), podle něž je nezávislý akademický personál zaměstnaný na plný úvazek jmenován natrvalo a personál zaměstnaný na částečný úvazek je buď jmenován nebo zaměstnán na dobu určitou, kterou lze prodloužit, v trvání nejvýše šesti let,

1. zaměstnávat vysokoškolského učitele s odvoláním na smluvní volnost po dobu 20 let formou zhruba 20 po sobě následujících pracovních smluv na částečný úvazek s krátkou dobou platnosti a statutárními pracovními poměry v délce jednoho až tří let bez omezení celkového počtu prodloužení, zatímco jiní kolegové vykonávající srovnatelné činnosti získali trvalé jmenování na plný úvazek?

2. stanovit ve svém služebním řádu pouze obecnou minimální hranici v podobě míry zaměstnání v rozsahu 50 %, které musí být dosaženo, aby přicházelo do úvahy trvalé jmenování, nestanoví ale žádné kritérium, na jehož základě získají zaměstnanci pracující na částečný úvazek v rozsahu 50 % a více trvalé jmenování resp. pracovní poměr na dobu určitou?

3. přidělit vysokoškolskému učiteli zaměstnanému na částečný úvazek s odvoláním na neomezenou „smluvní volnost“ procento pracovního úvazku, aniž by musela stanovit objektivní kritéria nebo provést objektivní měření pracovního vytížení?

4. upřít vysokoškolskému učiteli zaměstnanému na dobu určitou a na částečný úvazek, který s odvoláním na „smluvní volnost“ již není zaměstnáván, právo domáhat se domnělé zneužívající povahy podmínek zaměstnání v minulosti s odůvodněním, že tyto podmínky plněním jemu přidělených úkolů takřkajíc akceptoval a tím ztratil ochranu, kterou poskytuje unijní právo?“

Řízení se přerušuje až do doby vydání rozsudku Soudního dvora...[omissis].

... [omissis] [výzva některým účastníkům řízení k doložení určitých podkladů]

... [omissis]

... [omissis] [informace o řízení]

Vyhlášeno na veřejném zasedání dne **24. března 2020**:

... [omissis]

[podpisy]

PRACOVNÍ DOKUMENT